

Toelichting op de Beleidsregels Wet taaleis Heemstede 2016

Algemeen

Op 1 januari 2016 is artikel 18b van de Participatiewet in werking getreden. Dit is de uitwerking van de wet tot wijziging van de Wet werk en bijstand teneinde de eis tot beheersing van de Nederlandse taal toe te voegen aan die wet (Wet taaleis). Het niet voldoende beheersen van de Nederlandse taal is nadrukkelijk *géén* uitsluitingsgrond of toegangsvoorwaarde voor bijstand. De taaleis is alleen van toepassing, als er recht op bijstand bestaat en heeft betrekking op alle bijstandsgerechtigden. De taaleis legt een inspanningsverplichting op aan belanghebbende. Voldoende is, dat de belanghebbende zich inspant om de Nederlandse taal voldoende machtig te worden. Doel van die inspanningsverplichting is om de volgende vaardigheden in de Nederlandse taal op referentieniveau 1F te verwerven:

- Spreekvaardigheid;
- Luistervaardigheid;
- Gespreksvaardigheid;
- Schrijfvaardigheid;
- Leesvaardigheid.

Het referentie niveau 1 F is vergelijkbaar met het niveau dat leerlingen eind groep 8 hebben om de overstap naar het voortgezet onderwijs goed te kunnen maken.

Met de Wet taaleis krijgt de gemeente de verplichting om van bijstandsgerechtigden te verlangen dat zij actief werken aan hun taalvaardigheid. Zonder Nederlands te begrijpen en te spreken is het immers veel moeilijker om aan het werk te komen en daarmee uit de bijstand te komen. Bovendien draagt kennis van de taal bij aan maatschappelijke participatie.

De Participatiewet kent een brede arbeids- en re-integratieverplichting. Gezien het belang van de beheersing van de Nederlandse taal voor arbeidsinschakeling is ervoor gekozen om de Participatiewet uit te breiden met een taaleis. In artikel 18b van de Participatiewet is de inlichtingenplicht uitgebreid met de verplichting om aan te tonen dat de aanvrager de Nederlandse taal beheerst.

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit artikel bevat de begripsbepalingen die in deze beleidsregels van toepassing zijn.

Artikel 2 Aantonen kennis Nederlandse taal

De belanghebbende moet over een document beschikken waaruit blijkt dat belanghebbende de Nederlandse taal voldoende beheerst. Deze plicht geldt voor iedere belanghebbende. De bewijslast rust op de belanghebbende.

Lid 1

Wanneer betrokkene in de leerplichtige leeftijd (tussen 5 en 16 jaar) tenminste acht jaren in Nederland heeft gewoond kan ervan uitgegaan worden dan betrokkene gedurende acht jaar Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd. Dit hoeft niet verder bewezen te worden, omdat dat duidelijk is vanuit basisregistratie personen. De leerplichtwet was op dat moment van toepassing.

Lid 2

Voorbeelden van particulier of Nederlandstalig onderwijs in het buitenland zijn:

- een Belgisch diploma met een voldoende voor het vak Nederlands + cijferlijst (beide documenten voorzien van apostille);
- een Surinaams diploma met voldoende voor het vak Nederlands + cijferlijst (beide documenten voorzien van apostille);
- een diploma van het Europees baccalaureaat van de Europese school, met Nederlands als 1e of 2e taal en een voldoende voor het vak Nederlands;
- een getuigschrift International baccalaureaat Middle Years Certificate, International General Certificate of Secondary Education of International Baccalaureaat met een voldoende voor het vak Nederlands.

Lid 3

De volgende documenten zijn gelijkwaardig aan het diploma inburgering:

- een diploma Staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT-2), programma I of II;
- een WIN-Certificaat, met bijbehorende verklaring van de school, met voldoende niveau voor onderdeel Maatschappij Oriëntatie (t/m 31 augustus 2001 85% of hoger, vanaf 1 september 2001 80% of hoger) en voldoende taalniveau op alle onderdelen (niveau A2);

- een Certificaat Inburgering Oudkomers met op alle taalonderdelen niveau A2;
- een document waaruit blijkt dat de Verkorte Vrijstellingstoets is afgelegd en behaald;
- een certificaat Naturalisatietoets (zoals dit luidde voor 1 april 2007). Hieruit moet blijken dat belanghebbende geslaagd is voor de volgende vijf onderdelen: kennis van staatsinrichting en maatschappij; spreek-, luister-, schrijf- en leesvaardigheid.

Een ander gelijkwaardig document kan bijvoorbeeld zijn een (deel)certificaat waaruit blijkt dat men de Nederlandse taal op refentieniveau 1F beheerst (taalcurssussen).

Artikel 3 Geen taaltoets

Bij de keuze om geen taaltoets af te nemen is sprake van maatwerk. De omstandigheden van belanghebbende en in de persoon gelegen factoren moeten worden meegewogen in dit besluit.

Artikel 4 Taaltoets

Dit artikel bepaalt welke instelling de taaltoets uitvoert. Dit is op grond van het Regionaal educatief plan tot en met 2017 belegd bij het Nova College die ook de uitvoering van formele educatieve taaltrajecten op grond van de Wet Educatie uitvoert.

Artikel 5 Uitslag taaltoets en (geen) bereidverklaring

Nadere uitwerking van deze procedure is te vinden in de werkinstructie.

Artikel 6 Aanbod taaltraject

In het regionaal Educatief Plan 2015 - 2017 is vastgelegd dat formele taaltrajecten uitgevoerd worden door het Nova College. Na die periode wordt dit via een aanbesteding bepaald.

Artikel 7 Het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid

Het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid kan op meerdere plaatsen in het werkproces van toepassing zijn. Voorbeelden hiervan zijn bij het beoordelen van de vraag wel of geen taaltoets en gedurende het taaltraject. De genoemde vormen zijn niet limitatief.

Onder a

In het kader van de Wet inburgering kan DUO ontheffing geven van de inburgeringsplicht.

Deze ontheffing kan op 3 gronden gegeven worden:

- a. bij aantoonbaar geleverde inspanning, hiervan is sprake als:
 - belanghebbende minimaal 600 uur een inburgerings- of alfabetiseringscursus heeft gevolgd bij een school met het 'Blik op Werk' keurmerk, en
 - minimaal 4x examen heeft gedaan en niet is geslaagd, of
 - via een toets bij DUO is vastgesteld dat het Nederlands lezen en schrijven onvoldoende is om te kunnen inburgeren.
- b. van aantoonbaar voldoende ingeburgerd zijn
- c. een ontheffing is verleend om medische redenen. Dit is vastgesteld door een arts van Argonaut.

Onder b

Een leerprobleem dat vastgesteld is in met een officiële verklaring van een deskundige, zoals een dyslexie-verklaring.

Onder c

Belanghebbende die in het verleden diverse malen een taal cursus heeft gevolgd, zonder direct aantoonbaar resultaat, kan bij de onderwijsinstelling een leerbaarheidstest doen. Als daaruit blijkt dat belanghebbende niet (meer) leerbaar is, is het redelijk om dit te zien als het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid.

Onder d

Verder ontbreekt bij belanghebbende waarvan, door een medisch of psychologisch advies, is vastgesteld dat zij niet deel kunnen nemen aan activiteiten (ontheffing van de arbeidsplicht, algemene ontheffing) elke vorm van verwijtbaarheid.

Artikel 8 Relatie met Wet inburgering

Voor inburgeringsplichtigen op grond van de Wet inburgering geldt dat zij al een verplichting hebben om de Nederlandse taal machtig te worden. Op grond van de Wet inburgering heeft een inburgeraar 3 of 5 jaar de tijd om te voldoen aan het in die wet vereiste taalniveau (A2). Wanneer een belanghebbende begonnen is met een leertraject in het kader van de Wet inburgering, kan dit worden aangemerkt als bereidverklaring van de kant van de belanghebbende, zoals bedoeld is in de Wet taaleis. De belanghebbende krijgt dus niet met twee verschillende trajecten te maken. Wel dient de gemeente te monitoren in welke mate voortgang wordt gemaakt met het inburgeringstraject. Desgevraagd moet de aanvrager het volgen van een dergelijk traject aantonen aan de hand van documenten. Dat geldt ook voor het meten van de voortgang. Laat de aanvrager na de betreffende documenten te overleggen, dan heeft dit nog geen gevolgen voor de bijstand. Gevolg is wel, dat bij het niet verstrekken van een bewijs dat men een inburgeringstraject volgt of voortgang maakt, er een verplichting ontstaat om een toets af te leggen in het kader van de Wet taaleis.

Artikel 9 Relatie met de Wet educatie

Een belanghebbende die een aanbod met als doel taalverhoging heeft aanvaard en dit nog volgt op de ingangsdatum van de Wet taaleis is actief bezig met Nederlandse taalverhoging. Hij verklaart zich daarmee bereid mee te werken aan taalverbetering. Voor deze belanghebbende gelden dezelfde regels voor de voortgang van het traject als voor belanghebbenden die een aanbod hebben vanuit de Wet taaleis.